

Дні чеської культури в Закарпатті.

Перший день.

28 жовтня 2024 року в Ужгороді з нагоди утворення Першої Чехословацької Республіки (чеськ.První Republika, словац.Prvá esko-Slovenská Republika — назва першої Чехословацької держави, яка існувала з 1918 –1938 рр.) відбулося покладання квітів провідному чеському політичному діячу і першому президенту Томашу Гаррігу Масарику та словацькому політичному діячу Мілану Растіславу Штефанику.

Учасниками стали: Закарпатське товариство чеської культури та його члени і волонтери, громада селища Колочава Хустського району Закарпатської області, представники дипломатичного корпусу, а також державних органів влади Закарпаття, ділових і наукових кіл, молодь, діти й зацікавлені жителі м.Ужгорода і смт.Колочави. Крім того, до відзначення цієї події долучились словацькі та чеські громадські організації Закарпаття.

Під час пішохідного переходу по Набережній Незалежності м.Ужгорода відбулася коментована історія про спільні сторінки історії Закарпаття і Першої Чехословацької Республіки.

Продовженням Днів чеської культури в Закарпатті став науково-практичний форум на актуальні теми з питань українсько-чеських та українсько-словацьких культурних відносин й питань нематеріальної і культурної спадщини в Закарпатті. Захід відбувся у Конференц-залі Центру культур національних меншин Закарпаття.

Міжнародний Круглий стіл на тему: «Чехи в Україні: на прикладі Закарпатської області» розпочався Х В И Л И Н О Ю М О В Ч А Н Н Я з вшанування пам'яті загиблих внаслідок російської агресії і зокрема, члена Закарпатського товариства чеської культури **Дівинця Івана Олексійовича**, що загинув 15.05.2022 року на 52-у році, віддавши своє життя за Батьківщину, за щасливе майбутнє дітей і внуків вільної і незалежної України.

ПРИВІТАННЯ для учасників виголосив **Олександр ЛЯХ**, заступник директора департаменту – начальник управління національностей та релігій департаменту стратегічних комунікацій, національностей та релігій облдержадміністрації – обласної військової адміністрації.

Модератор Тетяна Сергієнко, кандидат історичних наук, Голова Закарпатського товариства чеської культури інформувала про підтримку Генеральним консульством Чеської Республіки та подяку за організацію таких заходів, побажання успіхів учасникам: «Děkuji, že podobné akce pořádáte, přeji Vám, ať dopadne úspěšně. S pozdravem, David Nový»

ВИСТУПИЛИ: **Вікторія Воробець** і **Тетяна Сергієнко** на тему: «Волонтери Закарпатського товариства чеської культури» та проінформували, що допомога перекладача й координатора потрібна була знайомим чеським волонтерам – сестрам **Круліш**, які в перші дні війни приїхали в м.Ужгород. (**Юдіта Круліш** – д. ф. н. викладала чеську мову в Ужгороді у 2019-2021 рр.). Вони привезли допомогу, яку закупили в Чехії, а це і ліки для воєнних, і ліжка, і пральні машини для гуртожитків в яких мешкають переселенці, книги, іграшки і солодощі для діток, гігієнічні засоби, корм для тварин. Гуманітарна допомога, організована філологом і фотографом прямувала до ЗСУ та до Харківського метро. **Ольга і Юдіта Круліш** особисто допомогли з координацією понад 300 українським жінкам з дітьми, які попрямували до Чехії. У домі їхніх батьків проживає 17 переселенців. І тепер сім'я Круліш активно допомагає українським переселенцям (оформлення документів, реєстрація до різних інстанцій, оформлення дітей у садки та школи та ін.) Вікторія Воробець мала честь перекладати на кордоні зі Словаччиною чеським парамедикам-волонтерам, які приїхали допомагати біженцям з України.

Тетяна Сергієнко мала честь перекладати біженцям в поїзді з Чопа до Оломоуц-Праги, де їхали 650 людей, а це старші люди, матері з дітками, інваліди, тощо. Запам'ятався хлопчик, який попросив навчити його фразі на чеській мові, що його мама стомила і вона хоче гарячу каву – це для того щоб мамі принести напій.

Вікторія приймала участь у онлайн - зустрічах Чехословацької гуситської церкви, перекладала листи-звернення, запрошення українським біженцям для отримання матеріальної і моральної допомоги у Чехії. <https://mail.google.com/mail/u/1/#inbox/FMfcgzGmvLNNhFMzLTrVwFpNrmQsfhxC?projector=1&messagePartId=0.1>

З травня по липень 2021р. Вікторія Воробець викладала чеську мову для біженців з України які мешкають в Чехії.

Любов Павлишин, розповіла про "Виховну роль "Доросту" - молодіжної організації Чехословацького Червоного Хреста у соціально-культурному житті Підкарпатської Русі у 20-30-х рр. XX століття", кандидат історичних наук, доцент кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Ернест Горват - Голова Товариства словацької інтелігенції Закарпаття розповів про відомих словацьких і чеських політичних діячів на Закарпатті.

Михайло Зан - доцент кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидат історичних наук повідомив про цьогорічну знахідку занедбаної могили часів

Підкарпатської Русі в селі Великі Ком'яти на Виноградівщині та архівні студії краєзнавця **Івана Біланчука**.

Василь Худинець - Голова Громади Колочава, **Наталія Тумарець** член виконкому, вчитель чеської мови і літератури села Колочава надали інформацію про сучасні виклики для Громади.

Діана Данко - вчитель чеської мови та літератури Ужгородського ліцею N3 яка інформувала про роль і перспективи вивчення чеської мови на Закарпатті (на прикладі Ужгородського ліцею N3) та проблеми із забезпечення кадрами.

Тетяна Сергієнко – кандидат історичних наук, Голова Закарпатського товариства чеської культури розповіла про українсько-чеські та українсько-словацькі наукові й культурні зв'язки, а також їх перспективу розвитку.

У дискусії взяли участь:

Ганна ДРОГАЛЬЧУК - керівник Закарпатського організаційно-методичного центру культур (в.о.Директора);

Наталія Петій-Потапчук – Директор – художній керівник та головний диригент КЗК «Заслужений академічний Закарпатський народний хор»;

Лариса Жук, адвокат.

Наталія Вайда, волонтер, викладач.

Фото: покладання квітів до пам'ятника Т.Г.Масарику - **Андрій Шекета** - Перший заступник Голови Закарпатської обласної Ради та **Тетяна Сергієнко** - Голова Закарпатського товариства чеської культури.

Переїзд до с.Колочава. нематеріальна культурна спадщина чеських і словацьких традицій в історії та культурі Закарпаття.

1. «Колочава за часів Чехословацької Республіки» - історичний екскурс в історію від краєзнавця **Василя Глеби**.

2. Екскурсія туристичним маршрутом «Чеська Колочава».

3. Демонстрація фільмів «Марійка-невірниця», «Ольбрахт і Колочава».

4. Виставка фотографій Колочава за часів Чехословацької Республіки в історико - краєзнавчому музеї чеського письменника І.Ольбрахта.

Другий день, 29 жовтня 2024 року

1.Гра - квест «Стежками Миколи Шугая». («Джура»).

2. Майстер-клас з приготування та дегустація страв чеської та словацької національної кухні (кнедлики, поливка та ін.).

3. Друзі в біді: презентація проектів реалізованих в Колочавській громаді завдяки підтримці партнерів.

4. Вечір чеської і словацької музики.

ФОТОЗВІТ з КОЛОЧАВИ:

(надані Закарпатським організаційно-методичним центром культур див. за посиланням)

**Кандидат історичних наук,
Голова Закарпатського
товариства чеської культури**

Тетяна Сергієнко

Ужгород, 2022р. Фото на пам'ять. Чеські волонтери і заст.директора Наукової бібліотеки УжНУ Вікторія Воробець.